

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 323/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], zastúpených Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom, Rožňavská 2, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 56/2017, Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 223/2019 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 6/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 16. mája 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 56/2017, Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 223/2019 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 6/2022 (spolu ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd vyslovil príkaz konať najvyššiemu súdu, zároveň žiadajú primerané finančné zadost'učinenie vo výške 5 000 eur pre každého z nich, ktoré im majú spoločne a nerozdielne vyplatiť označení porušovatelia.

Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia 14. marca 2017 požiadali Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) o predbežné prerokovanie ich nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú mali utrieť v dôsledku prietahov v súdnom konaní o neplatnosť výpovede z nájmu bytu v zmysle § 15 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu

spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Ministerstvo upovedomilo sťažovateľov 31. augusta 2017 o nevyhovení ich nároku. Na to podali sťažovatelia 8. novembra 2017 na okresnom súde žalobu o vyplatenie náhrady za nemajetkovú ujmu, konanie bolo na okresnom súde vedené pod sp. zn. 21 C 56/2017. Vo veci sa uskutočnilo pojednávanie 8. apríla 2019, na ktorom bola žaloba sťažovateľov zamietnutá, rozsudok okresného súdu im bol doručený 6. mája 2019.

2. Sťažovatelia napadli rozsudok súdu prvej inštancie odvolaním podaným 20. mája 2019. Krajský súd rozsudkom č. k. 4 Co 233/2019-121 zo 16. júna 2021 potvrdil rozsudok okresného súdu. Rozsudok odvolacieho súdu bol sťažovateľom doručený 2. augusta 2021.

3. Rozsudok odvolacieho súdu napadli sťažovatelia 4. októbra 2021 dovolaním, okresný súd predložil súdny spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie o podanom dovolaní 14. januára 2022, kde je konanie vedené pod sp. zn. 5 Cdo 6/2022. O podanom dovolaní nebolo ku dňu podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. Proti postupu okresného súdu, krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu v napadnutom konaní podali sťažovatelia túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentujú:

a) Konanie na okresnom súde trvalo od podania žaloby 14. marca 2017 (konanie pred okresným súdom začalo 8. novembra 2017, pozn.) do 30. septembra 2019, keď bolo odvolanie sťažovateľov predložené odvolaciemu súdu, celkovo 2,5 roka, čo je podľa ich názoru ústavne neudržateľná doba. Rovnako aj konanie na odvolacom súde trvalo od 30. septembra 2019 do 16. júna 2021 spolu 1 rok a 9 mesiacov, čo nie je primeraná doba na rozhodnutie o odvolaní. Konanie na dovolacom súde začalo 14. januára 2022, dosiaľ dĺžka tohto konania nenasvedčuje vzniku zbytočných prietahov v konaní, avšak aj toto obdobie je podľa ich názoru potrebné zobrať do úvahy pri posudzovaní namietaného porušenia ich základných práv.

b) Z hľadiska právneho, ako aj skutkového podľa ich názoru nejde o zložitú vec, svojím správaním sťažovatelia nezapríčinili vznik zbytočných prietahov v konaní s výnimkou jednej žiadosti o odročenie súdneho pojednávania, inak súdom poskytovali primeranú súčinnosť. Dôvodom porušenia nimi označených práv je podľa ich mienky práve postup konajúcich súdov, ktorý je zaťažovaný nečinnosťou.

c) Výšku primeraného finančného zadost'učinenia sťažovatelia odvodzujú od celkovej dĺžky konania (5 rokov) a žiadajú sumu 1 000 eur za každý rok konania pre každého zo sťažovateľov s odkazom na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Apicella proti Taliansku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, krajského

súdu a najvyššieho súdu v napadnutom konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej priet'ahmi v konaní o určenie neplatnosti výpovede z nájmu.

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

7. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

8. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti prípadu ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by nasvedčovali, že napadnuté konanie je po právnej alebo skutkovej stránke zložitým. Predmetom sporu je priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vzniknutej v dôsledku zbytočných priet'ahov v inom súdnom konaní. Ide teda o nárok zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., výsledok konania je pre s'ťažovateľov nepochybne dôležitý, ale tento typ konania nepatrí do kategórie tzv. citlivých konaní, ktoré by si vyžadovali zo strany konajúcich súdov osobitný prístup (ako to je napríklad v prípade pracovnoprávných sporov alebo v konaniach vo veci starostlivosti o maloletých).

9. Z hľadiska správania účastníkov konania ústavný súd uvádza, že sami s'ťažovatelia pripustili, že v jednom prípade žiadali o odročenie termínu pojednávania z dôvodu kolízie termínov pojednávania ich právneho zástupcu. Z tohto dôvodu sa pojednávanie nariadené na 24. október 2018 nekonalo, ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 16. január 2019, ktoré bolo zrušené z dôvodov na strane súdu, napokon sa vo veci pojednávalo 8. apríla 2019, keď okresný súd zároveň aj meritórne rozhodol. S'ťažovateľom preto možno pripísať zodpovednosť za priet'ah v trvaní menej ako tri mesiace, čo nemožno hodnotiť ako významný priet'ah.

10. Z hľadiska postupu všeobecných súdov ústavný súd uvádza, že okresný súd rozhodol meritórne po jednom roku a 5 mesiacoch, čo je dĺžka konania, ktorú možno označiť za primeranú. S'ťažovatelia podali 20. mája 2019 odvolanie proti rozsudku okresného súdu. Následne okresný súd vo veci vykonával úkony spojené s predložením veci odvolaciemu súdu, pričom ani tu nebol zistený závažný priet'ah na strane okresného súdu (4 mesiace). Dňa 30. septembra 2019 bol súdny spis predložený krajskému súdu, ktorý vo veci rozhodol 16. júna 2021, rozsudok bol s'ťažovateľom doručený 2. augusta 2021. Dĺžka odvolacieho konania dosiahla dobu 20 mesiacov, čo možno označiť za hraničnú dĺžku konania s ohľadom na možné porušenie označených práv, avšak, zohľadňujúc význam konania pre s'ťažovateľov, ako aj pandémiu ochorenia COVID-19, ktorá mohla objektívne spôsobiť určité kratšie fázy nečinnosti, ústavný súd neidentifikoval v postupe odvolacieho súdu zásah takej intenzity, ktorý by mal za následok vyslovenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu bol odstránený stav právnej neistoty v otázke, ktorá bola predmetom sporu. Aktuálne vo veci prebieha dovolacie konanie iniciované s'ťažovateľmi 4. októbra 2021, vo veci rozhoduje dovolací

súd od 14. januára 2022, čo je doba, ktorú ku dňu rozhodovania ústavného súdu ani zďaleka nie je možné označiť za neprimeranú.

11. V tomto kontexte ústavný súd poukazuje aj na rozhodovaciu prax a judikatúru EŠLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok EŠLP z 15. 10. 1999, č. 26614/95, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, č. 32967/96, body 64, 65 a 66).

12. Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov opakovane konštatuje, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie tohto základného práva (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

13. Zohľadňujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že vo veci bolo právoplatne rozhodnuté konaním na dvoch inštanciách v primeranej lehote a dĺžka aktuálne prebiehajúceho dovolacieho konania nie je neprimeraná, čo je situácia, ktorá by neumožnila ústavnému súdu po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vysloviť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľov pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

14. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších ich návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

15. Napokon ústavný súd poznamenáva, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania signalizoval vznik prietahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľom, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložili ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu